

สรุปการประชุมกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคใต้
กรอบความร่วมมือด้านการพัฒนาระหว่างประเทศไทยและกลุ่มธนาคารโลก

18 พฤษภาคม 2560

หาดใหญ่ สงขลา

เพื่อเป็นก้าวสำคัญในการพัฒนากรอบความร่วมมือระหว่างประเทศไทยและกลุ่มธนาคารโลก (Country Partnership Framework - CPF) ธนาคารโลกจึงจัดให้มีการประชุมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากภาคส่วนต่างๆ รวม 11 ครั้ง เพื่อรวบรวมข้อมูล ข้อคิดเห็น คำแนะนำ และประเด็นด้านการพัฒนาที่ประชาชนคิดว่าเป็นความสำคัญต่อการพัฒนาทั้งในระดับประเทศและระดับภูมิภาค ข้อคิดเห็นต่างๆ เหล่านี้จะถูกรวบรวมเป็นข้อมูลประกอบการจัดทำยุทธศาสตร์ความร่วมมือสำหรับการพัฒนาประเทศไทยในระยะยาว การประชุมครั้งนี้เป็นการประชุมในภาคใต้ร่วมกับตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐที่มาจากจังหวัดสงขลา นราธิวาส ปัตตานี สตูล และพัทลุง ซึ่งจัดเมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม

วาระการประชุม

1. กล่าวต้อนรับ โดย ดร.อุลลริค ซาเกา ผู้อำนวยการธนาคารโลกประจำประเทศไทย
2. นำเสนอรายงานวิเคราะห์การพัฒนาประเทศอย่างเป็นระบบ “กลับสู่เส้นทาง: พื้นฟูการเติบโตและประกันความมั่งคั่งสำหรับทุกคน” โดย ดร. ธนาภัทธ์ เรืองศรี นักเศรษฐศาสตร์ (การพัฒนาภาครัฐ) และ ดร. เกียรติพงศ์ อริยปรัชญา นักเศรษฐศาสตร์อาวุโส ธนาคารโลก
3. “โอกาสและลำดับความสำคัญด้านการพัฒนาของภาคใต้” โดยคุณอรุณี จันท์แจ่มศรี รักษาการผู้อำนวยการ สำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติประจำภาคใต้
4. อภิปรายและร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
 - a. ความท้าทายและลำดับสำคัญด้านการพัฒนาของประเทศไทย
 - b. กลุ่มธนาคารโลกจะสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมกับประเทศไทยในการพัฒนาวิสัยทัศน์ การพัฒนาประเทศระยะยาวได้อย่างไร ไม่ว่าจะเป็นด้านการเงิน การให้ความช่วยเหลือด้านเทคนิค หรือการประชุมหารือด้านนโยบาย
 - c. ธนาคารโลกสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างสันติสุขและร่วมพัฒนาสามจังหวัดภาคใต้ได้อย่างไร

- d. ธนาคารโลกจะสามารถสนับสนุนให้เกิดความเสมอภาคหญิงชายในการพัฒนาประเทศได้อย่างไร

ผลสรุปการอภิปรายจากผู้เข้าร่วมประชุม

ความท้าทายและลำดับสำคัญด้านการพัฒนาของประเทศไทย
<p>โครงสร้างพื้นฐาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - การพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานตามโครงการที่รัฐบาลลงทุนเพื่อพัฒนาระบบคมนาคมและขนส่ง เช่น รถไฟรางคู่ สุราษฎร์ธานี หาดใหญ่ ปาดังเบซาร์
<p>การเกษตรและการพัฒนาชุมชน</p> <ul style="list-style-type: none"> - การบริโภคของครัวเรือน เนื่องจากรายได้ที่แท้จริงไม่มากพอที่จะจับจ่ายใช้สอยตามราคาสินค้าเกษตรที่เพิ่มขึ้น - แรงงานภาคเกษตรลดลงเนื่องจากขาดแคลนเกษตรกรรุ่นใหม่ ทำให้วิธีการทำการเกษตรไม่มีความทันสมัย - การใช้สารเคมีสูงในภาคการเกษตร เกษตรกรขาดความรู้ ความเข้าใจเรื่องสารเคมี - การทำการเกษตรแบบพันธสัญญา (Contract Farming) ที่ไม่เป็นธรรมกับประชาชน - ปัญหาที่ดิน <ul style="list-style-type: none"> ○ การประเมินราคาพื้นที่ทางการเกษตรลดลง เนื่องจากพื้นที่ถูกนำไปใช้สำหรับภาคอุตสาหกรรมและการใช้เพื่อที่อยู่อาศัย ทำให้เกษตรกรขาดปัจจัยการผลิต ○ ราคาที่ดินไม่เป็นธรรม โดยเฉพาะที่ดินเพื่อการเกษตร ทำให้เกษตรกรเป็นหนี้ - นโยบายภาครัฐ ในเรื่องของกระบวนการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (Environmental Impact Assessment) กระบวนการประเมินผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ (EHIA) สำหรับโครงการขนาดใหญ่ยังไม่ชัดเจน และส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ชุมชน และฐานทรัพยากร
<p>ทรัพยากรธรรมชาติและความเปลี่ยนแปลงทางภูมิอากาศ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ฐานทรัพยากรธรรมชาติลดลง เช่น คุณภาพดินและน้ำลดลงเพราะการใช้สารเคมีทางการเกษตร ความหลากหลายทางชีวภาพลดลงจากการทำการเกษตรเชิงเดี่ยว - การประมงผิดกฎหมาย – ประเทศไทยยังใช้เครื่องมือประมงที่มีผลกระทบต่อสิ่งมีชีวิตในทะเล - การกัดเซาะชายฝั่ง เนื่องมาจากมรสุมที่เปลี่ยนแปลง - การปนเปื้อนจากการขุดเจาะน้ำมัน

การศึกษา

- นโยบายด้านการศึกษาเปลี่ยนแปลงบ่อยเนื่องจากมีการเปลี่ยนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษา
- คนไทยให้ความสำคัญกับวุฒิปริญญาตรีมากกว่าวุฒิ ปวช. ปวส. นักเรียนมัธยมถูกผลักดันให้ศึกษาต่อแผนกวิทย์-คณิต ทั้งที่อาจจะไม่ใช่ความถนัดของตน
- หลักสูตรและการวัดผลทางการศึกษา เช่น ONET ถูกออกแบบโดยส่วนกลาง ซึ่งไม่ได้คำนึงถึง**บริบทของแต่ละภูมิภาค**; ภาษาที่ใช้ในการเรียนการสอนในบางโรงเรียนในภาคใต้เป็นภาษาท้องถิ่นไม่ใช่ภาษาไทย
- ระบบการศึกษา**ไม่ตอบสนองความต้องการของอุตสาหกรรม** แม้จะมีการกระตุ้นให้นักเรียน เรียนสาขาอาชีพศึกษา โดยเฉพาะพื้นที่ภาคใต้ แต่นักศึกษาที่จบมาได้รับค่าจ้างที่ไม่เป็นธรรม ตรงตามระดับทักษะนอกจากนี้ **ความแตกต่างในเรื่องค่าจ้าง**ส่งผลให้ผู้ปกครองเกิดค่านิยมให้ลูกเรียนปริญญาตรี
- สถาบันอาชีวศึกษามีทรัพยากรที่ไม่มากพอกับจำนวนนักเรียน

ตลาดแรงงาน

- **ค่าแรงในบางอาชีพไม่สอดคล้องกับนโยบายที่รัฐผลักดัน** เช่น รัฐมีนโยบายที่จะทำ Rubber City แต่ค่าแรงของบุคลากรในงานนี้ต่ำกว่าอุตสาหกรรมปิโตรเลียมมาก เป็นต้น
- โรงงานอุตสาหกรรมไม่จ่ายค่าแรงตรงตามมาตรฐานฝีมือแรงงานตามประกาศอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ 67 สาขา

การค้า

- กรอบความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น **ด้านศุลกากร**
 - ประเทศมาเลเซียมีด่านศุลกากรที่เปิด 24 ชั่วโมง ในขณะที่ประเทศไทยอยู่ในช่วงตัดสินใจว่าจะเปิดด่านแบบเดียวกันหรือไม่
- กลไกการขับเคลื่อนความร่วมมือของภูมิภาค ได้แก่ โครงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่ายอินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย (IMT-GT), ASEAN, JDS (Thailand-Malaysia Committee on Joint Development Strategy for Border Areas) นั้น **อยู่ที่ส่วนกลาง** ทำให้โครงการไม่ถูกผลักดันเท่าที่ควร
 - ตลอด 20 ปีที่ผ่านมา โครงการภายใต้ความร่วมมือ JDS เน้นไปที่มิติชายแดนและความปลอดภัยทำให้โครงการพัฒนาไม่ถูกขับเคลื่อน
 - ความร่วมมือกับ ASEAN ไม่ได้รวมสามจังหวัดชายแดนใต้
- ภาคใต้มีอัตลักษณ์มลายู ทำให้มีปัจจัยและมีความสามารถในการ**ผลิตอาหารฮาลาล** แต่มีโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่น้อย

ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้

- ปัญหาความไม่สงบจังหวัดชายแดนใต้ ความไม่ปลอดภัย ขาดความเชื่อมั่น ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการลงทุน
- โรงเรียนต้องปิดชั่วคราวเป็นระยะๆ เนื่องจากเกิดเหตุระเบิด

กลุ่มธนาคารโลกจะสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมกับประเทศไทยในการพัฒนาวิสัยทัศน์ การพัฒนาประเทศระยะยาวได้อย่างไร ไม่ว่าจะเป็นด้านการเงิน การให้ความช่วยเหลือด้านเทคนิค หรือการประชุมหารือด้านนโยบาย

โครงสร้างพื้นฐาน

- ธนาคารโลกเป็นตัวกลางระหว่าง NGO, ประชาชนในพื้นที่, และหน่วยงานภาครัฐ ช่วยหาทางออกที่ดีและเหมาะสมกับทุกฝ่ายเพื่อลดข้อขัดแย้งในการพัฒนาโครงการของภาครัฐที่กำลังอยู่ในการตรวจสอบ EHIA โดย:
 - เข้ามาวางระบบการดำเนินงานให้ประชาชนในพื้นที่ได้เข้าใจเรื่องผลกระทบและ
 - ชดเชยส่วนที่สูญเสียอย่างเหมาะสม
 - มีส่วนร่วมการศึกษาข้อเสนอโครงการลงทุนขนาดใหญ่ที่มีผลกระทบกับวิถีชีวิตของประชาชนในวงกว้าง ให้สอดคล้องกับความต้องการในพื้นที่

การเกษตร

- สนับสนุนการทำเกษตรที่ทันสมัยและยั่งยืน
- ส่งเสริมมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างมีส่วนร่วม ระหว่างผู้ผลิต ผู้บริโภค และกลไกตลาด
- พัฒนาที่ดินโดยช่วยเรื่องการบริหารจัดการที่ดิน การสร้างมูลค่าให้กับที่ดิน การบริหารเกษตรแปลงใหญ่ การทำ Smart Farm รวมถึงสนับสนุนภาคการเกษตรและตั้งกลุ่มสหกรณ์

การค้า

- พัฒนารอบความร่วมมือ IMT-GT, JDS และ ASEAN ซึ่งปัจจุบันกลไกในการผลักดันกรอบความร่วมมือเหล่านี้กระจุกตัวอยู่ที่ส่วนกลาง
- กระตุ้นให้นักลงทุนเข้ามาลงทุนภาคใต้ ซึ่งจะทำให้เศรษฐกิจใต้ยืนได้ด้วยตัวเอง
- การเจรจาแก้ไขปัญหากฎเกณฑ์กับประเทศเพื่อนบ้านให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน เช่น การขนส่งระหว่างประเทศ
- สนับสนุนการยกระดับมาตรฐานผลผลิตสู่ระดับโลก เช่น Halal

การศึกษา

- ธนาคารโลกสามารถให้ทุนส่งเสริมการศึกษาเทคโนโลยีในสถาบันศึกษา
- ธนาคารโลกสามารถเชื่อมโยงทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน
- มีส่วนร่วมทั้งกระบวนการศึกษา ตั้งแต่ระดับประถม มัธยม ปริญญา เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของอุตสาหกรรม

การเสริมสร้างสันติสุขและร่วมพัฒนาสามจังหวัดภาคใต้

- สร้างความเข้าใจเรื่องพหุวัฒนธรรมและการให้เกียรติซึ่งกันและกัน
- สอดแทรกความเข้าใจเรื่องสันติศึกษาไว้ในหลักสูตรการเรียนการสอน
- เพิ่มการมีส่วนร่วมของชุมชน
- ช่วยยกระดับความเป็นอยู่ พัฒนารายได้ให้กับคนในพื้นที่
- ธนาคารโลกสามารถช่วยองค์กรภาคประชาสังคม ในการทำงานไปในทิศทางเดียวกัน ในขณะเดียวกัน ก็รักษาความหลากหลายทางวัฒนธรรม
- ธนาคารโลกสามารถแบ่งปันความรู้จากประเทศอื่น ๆ เพื่อแก้ปัญหาคความขัดแย้งโดยสันติวิธี
- ปรับปรุงทุนมนุษย์ พัฒนาคนที่มีความเชี่ยวชาญด้านการพาณิชย์และการสร้างสันติภาพ

ความเสมอภาคหญิงชาย

- สุขภาพของแม่และเด็ก – เพิ่มการเข้าถึงความรู้เรื่องการดูแลสุขภาพของผู้หญิงเพื่อลดอัตราการเสียชีวิตของแม่ลูกอ่อน
- การให้โอกาสผู้หญิงในการพัฒนางานและเติบโตในสายงาน เช่น สายการปกครองและธุรกิจ
- ดูแลเด็ก สตรี ผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในภาคใต้
- ช่วยให้สตรีให้เป็นผู้ประกอบการเปลี่ยนแปลงทางสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการแก้ปัญหาเสาพิติด